

Medlem af Inatsisartut
Jens NapātōK', Naleraq
/Her

Brev dato: 16-12-2025
Sagsnr. 2025 - 19465
Akt. nr. 25848940

Postboks 1614
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
E-mail: nap@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Svar på § 37-spørgsmål nr. 109/2025 til Naalakkersuisut om mulige konsekvenser ved udvidelse af Grønlands søterritorium.

Kære Jens NapātōK',

Du har i henhold til § 37, stk. 1 i Forretningsorden for Inatsisartut stillet spørgsmål til Naalakkersuisut om mulige konsekvenser ved udvidelse af Grønlands søterritorium. Spørgsmålene er henvist til min besvarelse.

Spørgsmål 1 er komplekst og kræver et dybdegående analysearbejde på tværs af relevante departementer i selvstyret og ministerier i Danmark, for at kunne besvare spørgsmålet udtømmende. Der er således ikke lavet en egentlig og udtømmende analyse, idet dette vil kræve betydelige ressourcer som departementet ikke råder over. Nedenstående besvarelse af spørgsmål 1, skal alene ses som et udsnit af nogle af de temaer der skal behandles ved en eventuel dybdegående analyse.

Der er til besvarelsen af spørgsmålene, modtaget høringssvar fra Departementet for Natur og Miljø samt Departementet for Fiskeri, Fangst, Landbrug og Selvfor-
syning. Af hensyn til omfanget af spørgsmål 1 er der også indhentet bidrag til besvarelsen fra Forsvarskommandoen og Forsvarsministeriet, Udenrigsministeriet samt fra Justitsministeriet, Rigspolitiet og Grønlands politi.

Forsvarsministeriet oplyser, at ministeriets besvarelse tager udgangspunkt i vurdering fra Forsvarskommandoen vedrørende konsekvenser for Forsvarets opgavevaretagelse ved en eventuel udvidelse af søterritoriet. Forsvarsministeriets besvarelse forholder sig alene til konsekvenser, der snævert vedrører Forsvarets opgavevaretagelse, idet det noteres, at Departementet for Natur og Miljø ligeledes har anmodet om bidrag fra Udenrigsministeriet og Grønlands Politi/Justitsministeriet. Forsvarsministeriet redegør således ikke for implikationer for eksempelvis havret, der varetages af Udenrigsministeriet. Endvidere foregriber Forsvarsministeriets besvarelse ikke en eventuel senere redegørelse fra Forsvarsministeriet af konsekvenser og muligheder ved udvidelse af Grønlands søterritorie.

Idet spørgsmålet er omfangsrigt og kræver dybdegående analyse, tages der forbehold for dette i besvarelsen, som ikke skal ses som en udtømmende besvarelse.

1. Hvilke konsekvenser, herunder muligheder, vil der fremkomme, ved at Grønlands søterritorie udvides fra 3 sømil til 12 sømil som i Danmark og på Færøerne?

En udvidelse af Grønlands søterritorie fra 3 til 12 sømil vil i første omgang indebære en geografisk udstrækning af Grønlands suverænitet. Udvidelse af

søterritoriet er i overensstemmelse med FN's Havretskonvention og kan udvides med op til 12 sømil jf. Havretskonventionens artikel 3.

Udenrigsministeriet har oplyst følgende:

"En udvidelse af søterritoriet åbner op for muligheden for at fastsætte og håndhæve nationale regler i et bredere bælte af farvandene omkring Grønland.

En stat har en noget videre adgang til ensidigt at fastsætte og håndhæve miljøregler inden for søterritoriet end i den Eksklusive Økonomiske Zone. En udvidelse af søterritoriet vil derfor principielt give mulighed for yderligere at styrke såvel den forebyggende som den genoprettende indsats over for miljøfarer og forurening.

Udvidelsen vil herudover indebære en geografisk indskrænkning af fremmede orlogsfartøjers og militære luftfartøjers bevægelsesfrihed i og over farvandene omkring Grønland.

En udvidelse af søterritoriet kan desuden forbedre sejladsikkerheden i forhold til skibstransport af farlige laster mv. der måtte være omfattet af evt. lodspligt.

En fuld udvidelse i de smalleste farvande mellem Grønland og Canada kan indebære, at farvande eller lommer af farvande, der hidtil har været Eksklusiv Økonomisk Zone vil blive helt dækket af territorialfarvand. Der kan derved muligvis opstå nye internationale stræder i Havretskonventionens forstand. Denne situation kan undgås, hvis udvidelsen af søterritoriet i havområder af den ovennævnte art begrænses, således, at der – i dialog med Canada – etableres eller bevares en korridor af Eksklusiv Økonomisk Zone, der er tilstrækkelig bred til at tilgodese skibsfartens behov. En løsning af denne art er anvendt nord for Bornholm og i Femern Bælt.

Det bemærkes, at kyststaten efter havretskonventionens artikel 245 har eneret til at regulere, give tilladelse til og udføre videnskabelig havforskning på dets søterritorium og at denne aktivitet kun må finde sted med udtrykkeligt samtykke fra kyststatens side."

Kontrol med farvandet

Forsvarskommandoen vurderer, at en udvidelse indebærer, at Forsvarets suverænitetshævdelse må varetages for et større område, idet Forsvaret aktuelt foretager suverænitetshævdelse i farvandet fra 0 til 3 sømil og alene foretager overvågning af farvandet fra 3 til 12 sømil. En udvidelse af territorialfarvandet til 12 sømil vil således medføre en betydelig behovsstigning ift. suverænitetshævdelse.

Justitsministeriet har med udtalelse fra Grønlands Politi, via Rigspolitiet, oplyst følgende:

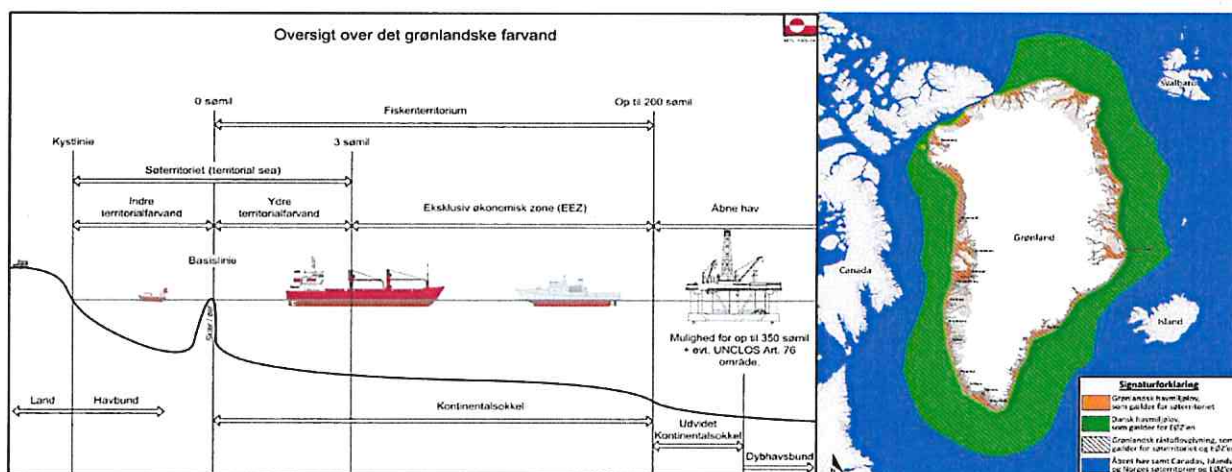
"Generelt

En udvidelse af søterritoriet fra 3 til 12 sømil vil udvide arealet for Grønlands Politis kriminalretlige jurisdiktion i meget stor grad. Dette kan have en betydning i relation til kriminalretlige hændelser på udenlandske fartøjer i området. Dette vil i praksis særligt kunne omfatte eksempelvis arbejdsulykker og mistanke om lovovertrædelser af enhver art. I den

forbindelse vil særligt antallet af tilfælde vedrørende dødsfald på krydstogtskibe inden for søterritoriet kunne forventes at stige, idet en række dødsfald, der i dag sker på udenlandske fartøjer uden for søterritoriet (og dermed uden for Grønlands Politis jurisdiktion), ved en udvidelse af søterritoriet vil falde inden for politikredsens jurisdiktion. Det er dog vanskeligt for politikredsen at vurdere i, hvor stort et omfang politikredsens opgaveportefølje vil blive udvidet i den forbindelse."

Havmiljø

Kompetencen på havmiljøområdet i tilknytning til Grønland er opdelt mellem Grønland og Danmark. Siden 1. januar 1993 har Grønland haft lovgivningskompetencen på søterritoriet. Kompetencen omfatter dermed alle dele af det indre territorialfarvand såsom fjorde og bugter, såvel som det ydre territorialfarvand ud til en afstand af 3 sømil målt fra basislinjen (se figur 1.).

Figur 1: Opdeling og illustration af farvandsgrænserne i Grønland

Danmark har lovgivningskompetencen for havmiljøet uden for 3-sømilegrænsen ud til 200 sømil, dvs. i den *eksklusive økonomiske zone*. Grønland har ansvaret for beskyttelse af havmiljøet inden for søterritoriet, som strækker sig ud til 3 sømil fra land, og har fastsat de regler, som er nødvendige for, at Grønland kan leve op til de internationale miljøregler, der gælder for dette havområde.

Grønland vil som følge af en udvidelse være retslig ansvarlig for et større havområde. På nuværende tidspunkt står Danmark for at retsforfølge skibe, som forårsager forureningen mellem 3 sømil og 12 sømil. Hvis Grønland udvider søterritoriet, vil retsforfølgningen af disse skibe være en grønlandsk opgave.

Hvis søterritoriet udvides fra 3 sømil til 12 sømil, kan Grønland selv udstede de miljøregler, der skal gælde for dette havområde, herunder eventuelle særregler, som Grønland måtte ønske. Der gælder dog en række internationale konventioner, som stiller strenge miljøkrav i disse havområder. Adgangen til at fastsætte særregler er derfor forholdsvis begrænset. Endvidere kan Grønland allerede nu anmode Danmark om at udarbejde eventuelle særregler for området mellem 3 sømil og 12 sømil fra land, hvis Grønland ønsker det.

Hvis Grønland udvider søterritoriet fra 3 sømil til 12 sømil, skal der udarbejdes en revideret havmiljølov og visse nye bekendtgørelser med regler for det udvidede søterritorium. Dette er nødvendigt for at sikre overholdelse af de internationale konventioner, som gælder for området mellem 3 og 12 sømil. Derudover er der flere internationale konventioner, som Grønland/Danmark er tilsluttet. Hvis Grønland udvider søterritoriet, vil der skulle tages stilling til disse og evt. udarbejdes nye bekendtgørelser. Revision af lovgivning og den efterfølgende implementering og håndhævelse vil medføre et øget administrativt ressourcetræk.

En udvidelse af søterritoriet vil også medføre visse udgifter for Danmark, som vil skulle ændre de dele af rigslovgivningen, som gælder for Grønlands havområder uden for 3 sømil, sådan at rigslovgivningen afspejler, at søterritoriet nu strækker sig ud til 12 sømil. Det vil omvendt kunne medføre visse besparelser for Danmark, idet Danmark ikke længere skal lave miljøregler for området mellem 3 sømil og 12 sømil.

Hvis søterritoriet udvides, vil det dog betyde, at vi får et større søterritorium, der hører under Grønlands ansvar for olieberedskabet. Det vil kræve, at havmiljøberedskabet udvides og styrkes, så det er muligt at lave indsatser længere ude end de 3 sømil, hvilket forventeligt vil medføre større udgifter til det grønlandske beredskab.

Endelig vil det skulle drøftes med Danmark, i hvilket omfang Danmark (via Arktisk Kommando) fortsat vil hjælpe Grønland med at håndhæve havmiljøreglerne inden for søterritoriet, sådan som det sker på nuværende tidspunkt efter havmiljølovens kapitel 18 og 19 og §§ 64-66.

Forsvarsministeriet har oplyst følgende:

"Havmiljøforurening

Grønlands Selvstyre har overtaget bekæmpelse af havmiljøforurening i grønlandsk søterritorium (ud til 3 sømil fra basislinjen). Dansk forsvar har ansvaret for bekæmpelse af havmiljøforurening i den grønlandske eksklusive økonomiske zone (fra 3 sømil til 200 sømil fra basislinjen). Af Principaftalen fra 2017 mellem forsvarsministeren og Selvstyret fremgår: "I tilfælde af omfattende forurening med olie og kemikalier i farvande ved Grønland kan Grønlands Selvstyre anmode den danske stat om at bekæmpe forureningen, og den danske stat har pligt til at imødekomme en sådan anmodning, inkl. afholdelse af udgifter hertil."

Forsvarskommandoen oplyser, at såfremt Grønlands søterritorie udvides fra 3 sømil til 12 sømil vil Forsvarets ansvarsområde i forhold til håndtering af bekæmpelse af havmiljøforurening tilsvarende indskrænkes. Forsvarskommandoen oplyser endvidere, at en udvidelse af Grønlandsk ansvar for søterritoriet muligvis vil nødvendiggøre en revision af Principaftalen fra 2017."

Justitsministeriet har med udtalelse fra Grønlands Politi, via Rigspolitiet, oplyst følgende:

"Havmiljø

Grønlands Politi varetager kriminalretlig forfølgning i alle former for kriminalsager i Grønland – uanset om området er hjemtaget eller fortsat henhører under dansk kompetence. Derimod kan kompetencen til som part at anlægge civilretlige søgsmål – eksempelvis erstatningssager – henhøre under Naalakkersuisut i det havområde, der er omfattet af den foreslåede udvidelse. Det skal bemærkes, at Grønlands Politi i dag i medfør af havmiljølovgivningen sammen med Arktisk Kommando er tillagt kontrolmyndighed i hele den eksklusive økonomiske zone (svarende til 200 sømil fra basislinjen), hvorfor den foreslåede ændring ikke har betydning for Grønlands Politis varetagelse af sit ansvar inden for miljølovgivningen."

Ekspeditionsområdet

Adgang til Nationalparken i Nord- og Østgrønland er reguleret i *Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 7 af 17. juni 1992 om Nationalparken i Nord- og Østgrønland* (Nationalparksbekendtgørelsen). Søterritoriet ud for Nationalparken er også indbefattet. Det betyder i praksis, at skibe, der sejler nærmere end 3 sømil fra basislinjen ud for Nationalparken i Nord- og Østgrønland, skal have en tilladelse til færdsel, inden de må sejle ind i området. Personer, der har bopæl i Avanersuaq og Ittoqqortoormiit, og som samtidig har fast tilknytning til det grønlandske samfund, behøver dog ikke tilladelse til Nationalparken og dens søterritorium. Disse personer har desuden ret til at drive traditionelt erhverv i Nationalparken og dens søterritorium, hvis de er erhvervsfangere.

Desuden reguleres færdsel i Nationalparken af *Justitsministeriets Bekendtgørelse nr. 138 af 8. februar 2010 om adgang til og vilkår for færdsel i visse dele af Grønland* (Rejsebekendtgørelsen). Færdsel i Nationalparken og i dens tilstødende søterritorium kræver derfor også en tilladelse i henhold til Rejsebekendtgørelsen (en såkaldt ekspeditionstilladelse).

I 2025 har Departementet for Natur og Miljø modtaget over 200 ekspeditionsansøgninger og udstedt 112 ekspeditionstilladelser. 60 af disse tilladelser vedrørte turisme- eller forskningsrelateret sejlads i Nationalparkens søterritorium.

En udvidelse af søterritoriet fra 3 til 12 sømil kan have følgende konsekvenser for Ekspeditionsområdet:

- Opdatering af lovgivning, vejledning og procedurer: En udvidelse af søterritoriet vil kræve ajourføring af eksisterende lovgivning, vejledningsmateriale og interne procedurer. Det kan også betyde øget vejledningsbehov over for udenlandske ansøgere, forskningsinstitutioner og krydstogtoperører.
- Stigning i antallet af ansøgninger: Udvidelsen kan medføre, at flere ekspeditioner bliver omfattet af tilladelsespligt, hvis de opererer inden for det udvidede søterritorium. Dette kan resultere i en stigning i antallet af ekspeditionsansøgninger. Det har dog ikke været muligt at identificere et

fyldstgørende datagrundlag over, hvor mange skibe der aktuelt opererer i området mellem 3 og 12 sømil i nærheden af Nationalparken.

- Øget administrativ byrde: Opdatering af lovgivning, vejledning og procedurer samt en eventuel stigning i antallet af ansøgninger vil i så fald kræve øgede ressourcer og sagsbehandlingskapacitet hos Departementet for Natur og Miljø. Dette omfatter behandling af ansøgning og dokumentation, korrespondance, vurdering af sikkerheds- og beredskabsplaner samt koordinering med og høring af relevante myndigheder. Flere aktiviteter i søterritoriet kan således medføre behov for styrket koordinering med især Arktisk Kommando og Grønlands Politi, navnlig hvad angår beredskab, SAR-planer og risikovurderinger, men også med andre myndigheder. Den øgede administrative byrde vil således også gælde for disse hørings- og samarbejdspartnere.

Forsvarsministeriet har oplyst følgende:

"Behandling af høringer om ekspeditionstilladelser
Af "Bekendtgørelse om adgang til og vilkår for færdsel i visse dele af Grønland" (Rejsebekendtgørelsen) fremgår det af §1, at det uden tilladelse er forbudt at færdes i Nationalparken i Nord- og Østgrønland eller i det tilgrænsende søterritorium. En udvidelse af søterritoriet vil således medføre en udvidelse af det område, der er omfattet af kravet om tilladelse. Det er Grønlands Selvstyre, der via Ekspeditionskontoret udsteder disse tilladelser, i forhold til hvilke Arktisk Kommando er høringspart. Idet de fleste besøgende i dette område (fx krydstogtskibe) i forvejen opererer kystnært vurderer Forsvarskommandoen umiddelbart ikke, at en udvidelse af søterritoriet vil medføre en markant forøgelse i antallet af ansøgninger."

Justitsministeriet bemærker med udtalelse fra Grønlands Politi, via Rigspolitiet, at Grønlands Politi sammen med Arktisk Kommando er fast høringspart på alle ekspeditionsansøgninger og også har vetoret i alle sager på grund af myndighedernes ressortansvar vedr. SAR. Såfremt antallet af ekspeditionsansøgninger stiger, vil den administrative byrde hos Grønlands Politi i forbindelse med behandling af høringerne ligeledes stige. En eventuel stigning i antallet af ekspeditionsansøgninger vil desuden medføre en tilsvarende stigning i antallet af ansøgninger om våbentilladelse til Nationalparken.

Eftersøgning og redning (Search and Rescue, SAR)

Justitsministeriet har med udtalelse fra Grønlands Politi, via Rigspolitiet, oplyst følgende:

"Search and Rescue
Ansvarsfordelingen omkring koordinering af Search and Rescue (SAR)-operationer mellem Arktisk Kommando og Grønlands Politi er i dag ministerielt aftalt til en geografisk afgrænsning i form af en linje rundt om Grønland.

Alt ude til havs, uden for linjen, er Arktisk Kommandos ansvarsområde, og alt inden for linjen, i såkaldte lokalfarvande, er delt ansvarsområde mellem Grønlands Politi og Arktisk Kommando. Linjen er stort set svarende til basislinjen. Grønlands Politi vurderer, at det ikke vil være nødvendigt at genforhandle denne ansvarsdeling, idet basislinjen ikke berøres af de foreslåede ændringer.

Ansvarsfordelingen findes i SAR Grønland, Bind 1, på side 42 (SAR Grønland findes via linket: <https://www.forsvaret.dk/globalassets/fko--varns-falles/ako/dokumenter/2023/-sar-gronland-bind-i-1-.pdf>)

Forsvarsministeriet har oplyst følgende:

"Ansvar for eftersøgning og redning er fordelt mellem Grønlands Politi og Forsvaret i separat regi, der ikke afhænger af søterritoriets udstrækning. Forsvarskommandoen vurderer derfor, at en udvidelse af søterritoriet ikke umiddelbart vil få direkte indflydelse på Eftersøgning og redning."

Forskningstogter uden for Nationalparken i Nord- og Østgrønland

Forskningstogter er udenlandske, videnskabelige togter til søs, som foregår i grønlandsk farvand, men *uden for* Nationalparken i Nordøstgrønland (et togt ind i Nationalparken i Nord- og Østgrønland kræver nemlig en decideret ekspeditionstilladelse og en nationalparkstilladelse fra Grønlands Selvstyre og vil dermed ikke blive behandlet som et forskningstogt).

Udenrigsministeriet håndterer ansøgninger om forskningstogter og sender høringer til Grønland, hvilket Departementet for Udenrigsanliggender og Forskning koordinerer. Departementet for Udenrigsanliggender og Forskning indhenter høringssvar fra diverse relevante ressortområder, f.eks. vedrørende natur, miljø, fiskeri, fangst, infrastruktur m.fl. Departementet for Natur og Miljø giver bemærkninger om f.eks. forstyrrelser af sårbare naturområder i grønlandsk farvand uden for Nationalparken. Departementet for Udenrigsanliggender og Forskning sender et samlet høringssvar til Udenrigsministeriet.

En udvidelse af Grønlands søterritorium fra 3 til 12 sømil vil medføre et større geografisk område, som vil kræve faglig vurdering og stillingtagen og vil bl.a. medføre et større antal høringer om forskningstogter. Departementet for Natur og Miljø indhenter faglig rådgivning hos Pinngortitaleriffik til behandling af høringer af forskningstogter, og et større antal høringer samt et større område at dække vil dermed også medføre en væsentlig større opgave for Pinngortitaleriffik.

Forsvarsministeriet bemærker, at en udvidelse af det grønlandske søterritorie potentielt vil medføre behov for behandling af flere ansøgninger om diplomatisk tilladelse i Forsvarskommandoen, idet havforskningsskibe, der på nuværende tidspunkt alene skal søge om diplomatiske tilladelse inden for de 3 sømil, ved en udvidelse også ville skulle søge om en sådan tilladelse op til 12 sømil.

Afslutningsvist skal det understreges at spørgsmålet er omfangsrigt og kræver dybdegående analyse, hvorfor der tages forbehold for dette i besvarelsen. Besvarelsen skal derfor ikke ses som en udtømmende besvarelse.

2. Hvilke konsekvenser, herunder muligheder, vil der fremkomme, ved at grænsen for "det kystnære fiskeri" i Grønland udvides fra 3 sømil til 12 sømil?

Umiddelbart kan man nok ikke forvente nogen konsekvenser. Grønlands ydre territorialfarvand er 3 sømil fra basislinjen, men i Fiskerilovens § 13, fastlægges at fiskeri af udenlandske fartøjer i medfør af stk.1, ikke må finde sted inden for 12 sømil fra basislinjen. Når udenlandske fartøjer har mulighed for at fiske udenfor 12 sømil fra basislinjen, skyldes det konkrete aftaler med de pågældende lande på basis af Fiskerilovens § 13; det følger ikke af reglerne om søterritoriet.

I Grønland opdeles fiskeri med mindre fartøjer (kystnære fartøjer) og større havgående fartøjer oftest ved 3 sømil fra basislinjen. Om end der er nogle undtagelser, f.eks. i kammuslingefiskeriet, krabbefiskeriet og for nogle identificerede rejefartøjer.

I kammuslingefiskeriet har det ene fartøj på trods af sin størrelse som havgående fartøj adgang til at fiske inden for 3 sømil fra basislinjen. I krabbefiskeriet har de kystnære fartøjer adgang til at fiske ud til 200 sømil. I rejefiskeriet har nogle identificerede fartøjer adgang til at fiske inden for 3 sømil af historiske årsager. Her bruger man også "kasser" til give særlig adgang til kystnære eller havgående fartøjer i specifikke områder.

Der findes dermed allerede tre fiskerier i Grønland, hvor den traditionelle opdeling af det kystnære og havgående fiskeri ikke gør sig gældende. Departementet for Fiskeri, Fangst, Landbrug og Selvforsyning kan ikke svare på, hvilke konsekvenser, herunder muligheder, vil der fremkomme, ved at grænsen for "det kystnære fiskeri" i Grønland udvides fra 3 sømil til 12 sømil, da det vil afhænge af den specifikke bestand og den specifikke øvrige forvaltning. Der bliver dog allerede forvaltet fleksibelt der hvor opdelingen af det kystnære og havgående fiskeri ikke giver mening.

Forsvarsministeriet har oplyst følgende:

"Fiskeriinspektion

Fiskerikontrollen er geografisk afgrænset til Grønlands fisketerritorium. Fisketerritoriet defineres i Inatsisartutlov om fiskeri som Grønlands Eksklusive Økonomiske Zone (EEZ), som er fastsat i medfør af de til enhver tid gældende anordninger om Grønlands eksklusive økonomiske zoner og Grønlands søterritorie. Forsvarskommandoen vurderer, at Forsvarets opgave med at støtte Grønlands Fiskerilicenskontrol derfor ikke forventes at blive påvirket af en udvidelse af søterritoriet fra 3 sømil til 12 sømil."

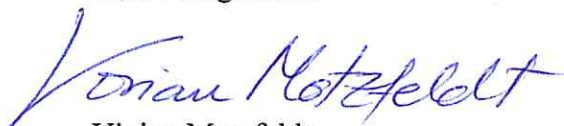
Justitsministeriet har med udtalelse fra Grønlands Politi, via Rigspolitiet, oplyst følgende:

"Fiskerisager

Fiskerikontrollen er Grønlands Selvstyres ansvarsområde, hvor Grønlands Fiskerilicenskontrol og Arktisk Kommandos enheder i dag på vegne af Grønlands Selvstyre er de udførende kontrollanter på fiskeriområdet og i medfør af fiskerilovgivningen agerer som kontrolmyndighed ude til havs i samarbejde med primært Grønlands Politi.

Fiskeriet foregår allerede i dag i den økonomiske eksklusive zone, hvor Grønlands Politi har jurisdiktion, dvs. at Grønlands Politi har ansvaret for at behandle kriminalretlige sager i medfør af fiskerilovgivningen i tæt samarbejde med relevante myndigheder på området. Det er derfor Grønlands Politis vurdering, at der ikke ved en udvidelse af søterritoriet vil ske ændringer i behandlingen af f.eks. fiskerisager mm."

Med venlig hilsen

Vivian Motzfeldt